

INDLEDNING	2
MÅLGRUPPEN – STATUS OG ÆNDRINGER	2
Antal pladser	2
Ventelisten	3
Enkeltmandsprojektet	3
VISION.....	3
Faglige metoder og tilgange.....	4
Landsbyen Sølund og lokalsamfundet	4
ORGANISATION	5
Botilbud	5
Dagtilbud	5
Medarbejdere	5
Frivillige i samarbejde med Røde Kors	5
Sundhedssektor og servicefunktioner	5
Kursustilbud til medarbejderne.....	6
VISS.dk.....	6
BYGGERI	7
De fysiske rammer	7
Snoezelhuset	7
UDFORDRINGER OG UDVIKLINGSOPGAVER.....	8
Ventelisten	8
Dagtilbud	8
Renovering og nybyggeri.....	8
Hospice tilbud.....	8
Sommerskole	8
Internationalt samarbejde.....	9

Indledning

Denne udviklingsplan for Landsbyen Sølund i Skanderborg Kommune er udarbejdet i henhold til Bekendtgørelse om rammeaftaler mv. på det sociale område og på det almene boligområde § 1 stk. 4 og § 9 i Lov om Social Service (herefter SL).

Udviklingsplanen indgår som en del af den samlede redegørelse, der indsendes af Skanderborg Kommune.

Landsbyen Sølund ligger i Skanderborg og er hjem for voksne mennesker, der er karakteriseret ved at have "væsentlig og varig fysisk og psykisk funktionsnedsættelse". Mennesker som har brug for et meget specialiseret pædagogisk tilbud med særlige ressourcer.

Botilbuddene i Landsbyen Sølund gives i henhold til § 108 i SL eller Lov om Almene boliger. Aflastningspladser og pladser i Enkeltmandsprojektet i henhold til § 107 i SL. Endvidere tilbydes aktivitets og samværstilbud i henhold til SL § 104.

De sociale ydelser gives i henhold til de relevante bestemmelser i SL og Lov om aktiv socialpolitik.

Målgruppen – status og ændringer

I Landsbyen bor mennesker med væsentlig og varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsnedsættelse. Mange har ofte flere yderligere handicaps og hjerneskader såsom - autisme diagnoser, Alzheimers, demens, epilepsi, psykiatriske lidelser, tidlige følelsesmæssige skader, syns- og hørehandicaps.

Landsbyen Sølund varetager primært den pædagogiske pleje og omsorgsmæssige opgave i forhold til udviklingshæmmede mennesker, der har allermest brug for støtte: F.eks. på grund af psykiatriske diagnoser, på grund af kommunikationsproblemer, der kan give sig udtryk i grænseoverskridende og fysiske handlinger. Målgruppen af beboere har igennem de sidste 10 år ændret sig, idet stadig flere beboere repræsenterer komplicerede funktionsnedsættelser, som kræver specialiseret og individuelt tilpasset indsats for at tilgodese deres behov.

Antal pladser

Landsbyen Sølund er normeret til 226 pladser, dette inkluderer 5 - 6 pladser i enkeltmandsprojektet i henhold til SL § 107. Hertil kommer to aflastningspladser i henhold til SL 107 og bofællesskabet på sygehusvej, der er normeret til 8 pladser, det vil sige i alt 236 pladser. Antallet af pladser er midlertidigt nedsat til 218 på grund af ombygning og renovering. Når dette er afsluttet opjusteres antallet af pladser til de sædvanlige 226. Endvidere er der 185 pladser i henhold til SL 104 bestemmelser om aktivitet og samværstilbud.

Ventelisten

Skanderborg Kommune definerer ventelisten ved at borgere på listen fastholder deres ønske om visitation (om at blive på den). Ventelisten vurderes løbende af visitationsudvalget og bruges som et aktivt styringsredskab med henblik på koordinering mellem søgende kommuner og de enkelte tilbud.

- Aktuelt venter 24 borgere på tilbud om plads på Sølund.
- 6 af disse er fra Skanderborg Kommune og 18 fra andre kommuner.
- Borgerne på ventelisten kan primært henregnes til den tungeste gruppe i forhold til pleje og udadreagerende adfærd.
- Gennemsnitlig 5 pladser frigøres årligt (ofte på grund af dødsfald).

Enkeltmandsprojektet

Landsbyens Enkeltmandsprojekt er et landsdækkende tilbud til mennesker, der vanskeligt kan rummes i de traditionelle rammer på Sølund. Denne gruppe beboere har komplekse funktionsnedsættelser og psykiatriske problemstillinger. Alle disse beboere har en udadreagerende adfærd. Beboerne har behov for et specialtilbud som indebærer særligt tilpassede rammer. Tillægshandicaps kan ud over de tidligere nævnte her være: ADHD, Tourettes Syndrom, Prader Willi syndrom, hyperkinetisk syndrom, føtalt alkoholsyndrom, Cornelia de Langes syndrom, Chorea Huntington.

Det er en midlertidig foranstaltning, hvor opgaven er udredning af beboeren. Desuden afleveres ved hjemsendelse af beboeren til permanent botilbud i hjemkommune, både udredning, samt vejledning til det fremtidige pædagogiske arbejde.

Der bor i øjeblikket 6 mennesker, med meget forskellige behov.

Opgaveløsningen her fordrer særlig opmærksomhed på faglige metoder, organisering, fysiske rammer og økonomi.

Vision

Landsbyen Sølunds vision er kærlighed som redskab til dialog. Missionen er at skabe det optimale liv for hver enkel borger, samt følelsen af fællesskab og tryghed i et ofte kaotisk liv.

På den baggrund fungerer Landsbyen overordnet efter målet om et liv på beboernes præmisser. Et liv i respekt for det enkelte menneske, et liv med fokus på glæde og kvalitet og et liv i tæt samarbejde og kontakt med familie og øvrige netværk med udgangspunkt i filosofien Gentle Teaching.¹ (Se også www.solund.dk)

¹ Gentle Teaching tager afsæt i relationspsykologien med udgangspunkt i Daniel Sterns udviklingspsykologi.

Faglige metoder og tilgange

At arbejde med denne gruppe mennesker kræver en solid faglighed, samt det at kunne involvere sig personligt, som forudsætning for at skabe udvikling og tryghed. At møde beboeren med hjertet og have forstanden med er karakteristisk for værdigrundlaget. På baggrund af en grundig udredning af beboerens tilværelse via livshistorie, udviklingsbeskrivelse, forudsætningsanalyse samt neuropædagogiske analyser, skabes der blandt medarbejderne en bevidsthed om beboernes behov og kompetencer. Ofte arbejdes der i projektform, sådan at intensiverede uddannelses- og udredningsforløb kobles sammen i fælles læring.

Som nævnt tidligere er beboerne i Landsbyen Sølund en stor og forskelligartet gruppe mennesker, der er udviklingshæmmede, og hvoraf mange yderligere har en eller flere kroniske lidelser. Afhængig af den enkelte lidelse indebærer det, at der bliver anvendt flere forskellige metoder og pædagogiske principper.

Først og fremmest er der Landsbyens pædagogiske filosofi "Gentle Teaching", men også mere metodiske tilgange som eksempelvis Kommunikationspædagogik, Marte Meo, "Det kan Nytte", Sanseintegration og sansestimulation og Skodsborgmodellen². På alle måder er de relationsorienterede pædagogiske tilgange til medmennesket i højsædet, og der arbejdes ud fra en anerkendende tilgang, hvor det er afgørende, at mennesket føler sig betydningsfuld i relationen med andre.

Landsbyen Sølund og lokalsamfundet

Den omvendte integration har gennem mange år været udviklingsfokus for Sølund.

Landsbyens deltagelse i Skanderborg bys liv og engagement. Det har resulteret i spændende projekter for eksempel dyrepark og natur stier, der bruges af byens borgere. Samarbejde omkring de forskellige festivaler, herunder den tilbagevendende Sølund Festival og hyppige besøg af børnehaver på Sølunds område.

Endvidere er der årstidsfesterne. Her lægger Landsbyens forsamlingshus rammer til aktiviteter, som både landsbyens beboere og borgere fra Skanderborg arbejder sammen om at gøre til gode begivenheder.

Med oprettelse af "Beboernes Hus" er der etableret endnu et rum, hvor Sølunds beboere kan møde mennesker udefra. Når børnehavebørnene spiser madpakker ved samme bord som beboerne, så får beboerne mulighed for at genkende og spejle sig i andre med en tilsvarende udviklingsalder. Børnehavebørnene oplever voksne mennesker, der er anderledes end det voksne mennesker plejer at være.

² I henhold til Sølunds fortolkning.

Organisation

Botilbud

Søund er opdelt i 12 decentrale boenheder. Disse boenheder er delt op i levegrupper efter behov, og enheden fungerer som familiegruppe med egen kultur, organisation og medarbejderstab. Boenhederne har egen ledelse, budget og budgetansvar.

Dagtilbud

Aktiviteter til den enkelte beboer tilrettelægges efter den enkeltes behov, som beskrevet i den pædagogiske plan og foregår enten centralt i Aktivitetscentret eller decentralt, det vil sige med udgangspunkt i den enkelte boenhed. Derudover er der for begge ovenstående tilbud fleksible og tværgående aktiviteter og muligheder: Beboernes Hus med forskellige aktiviteter, en café, dyrehold med geder, dyr og får, ridning eller kørsel i hestevogn, svømning, tegneterapi, musikterapi, massage, Snoezel (sanse oplevelser) og meget andet.

Medarbejdere

Hovedparten af medarbejderne er pædagogisk uddannede. Derudover er der en mindre gruppe social og sundhedsassistenter samt omsorgsmedhjælpere. Der er en større gruppe af medarbejdere imellem 50 og 60 år. Det indebærer blandt andet, at det er vigtigt at kunne tiltrække uddannede medarbejdere, ligesom det er afgørende at have fokus på fastholdelse af den aktuelle medarbejderstab.

I forhold til disse udfordringer kommer VISS.dk (Videnscenter Skanderborg, Sølund) ind som en væsentlig faktor. Viss.dk arrangerer årligt en bred vifte af faglige kurser målrettet medarbejdere (samt fagfolk fra andre kommuner). Faglig sparring og supervision indgår som en del af det faglige arbejde.

Frivillige i samarbejde med Røde Kors

I samarbejde med Røde Kors er der fokus på og en praksis for rekruttering af frivillige i landsbyen. Sølund har i øjeblikket ca. 30 personer, som er besøgsvenner. Målet er at alle beboere ind i mellem har nogen, der besøger dem.

Sundhedssektor og servicefunktioner

Sølund har egen praktiserende læge, psykiater, tandlægeklinik, sygeplejedækning døgnet rundt, musikterapeut, ergoterapeut, kunstterapeut, pædagogisk uddannet bademester og fysioterapeut, og desuden et bredt netværk af servicefunktioner som køkken, vaskeri,

rengøring og maskinafdeling. Endvidere har Sølund også tilknyttet en præst, som blandt andet tilbyder stillesamtaler eller andagter.

Kursustilbud til medarbejderne

Fundamentet for undervisningen og formidlingen i Landsbyen Sølunds er filosofien Gentle Teaching. Sølunds grundlæggende holdning til beboerne har betydning for dannelsen af ny viden: At beboeren i sig selv aldrig er problemet, men at en problematisk relation skal løses med pædagogens faglighed og personlighed.

Kurser og uddannelser udbydes i VISS.dk – Videnscenter Skanderborg, Sølund, der tilbyder et bredt spektrum af viden og holdningsbaseret undervisning: Fra udviklingen af en neuropædagogisk efteruddannelse, hvor basis er kendskab til hjerneforskning herunder hjerneskader over mere værdibaserede kursusformer (Gentle Teaching, Marte Meo, mm.) til – sommerskolen, hvor medarbejdere, og beboere er på kursus sammen.

Udbuddet i VISS.dk bidrager til, at medarbejdere bliver i stand til at formidle erfaring videre til kolleger, både internt i Landsbyen Sølund samt på landsplan.

Sommerskolen er for beboere sammen med en pædagogiske ledsager, hvor der i én til én kontakt arbejdes med etablering af opmærksomhed, nærvær, samspil og dialog mellem beboeren og medarbejderen.

VISS.dk

Landsbyen Sølund og Skanderborg Kommune har i samarbejde etableret VISS.dk, Videnscenter Skanderborg, Sølund. Formålet med VISS.dk er at kvalificere den samlede indsats overfor børn, unge og voksne, der er udviklingshæmmede.

Videnscentret udbyder hvert halve år en række relevante kurser for folk, som arbejder inden for området. Kurserne retter sig mod medarbejdere, ledere og pårørende. Kurserne afholdes i henholdsvis Skanderborg, Skørping og Roskilde.

VISS.dk tilbyder desuden faglige ydelser til kommuner og regioner i Danmark, og assisterer endvidere Landsbyen Sølunds konsulenter med udredningsopgaver til VISO (den nationale Videns- og Specialrådgivnings Organisation), som Landsbyen Sølund er officiel leverandør til.

Visionen er at:

- Være et fyrtårn i relation til den faglige indsats overfor børn, unge og voksne, der er udviklingshæmmede.
- At levere seriøs vejledning/rådgivning og bæredygtige løsninger i relation til kommunernes og regionernes tilbud over for målgruppen
- At samarbejde med andre videns- og kompetencecentre
- At eksportere indhøstet viden/erfaringer nationalt og internationalt

Ekspertteam

VISS.dk har et stort eksternt konsulentkorps. Det landsdækkende ekspertteam består af konsulenter med forskellig faglig baggrund, herunder bl.a. psykiatere, organisationskonsulenter, psykologer, sygeplejersker, fysioterapeuter, pædagoger og musikterapeuter.

Alle konsulenterne har mange års erfaring i arbejdet med mennesker, der er udviklingshæmmede. Teamet kan benyttes af alle kommunale og regionale tilbud inden for området. Teamet er ikke på Landsbyen Sølunds lønningsliste, men formidler ekspertbistand til specifikke problemstillinger.

Ekspertteamet kan også benyttes som underleverandør i forbindelse med VISO sager.

Byggeri

De fysiske rammer

En storstilet renoveringsplan er i gang. Alle eksisterende boliger skal renoveres. Aktuelt er 104 pladser taget i brug, således at den enkelte beboer har egen lejlighed med toilet og bad. For at opretholde pladsantallet bygges der endvidere nybyggeri. Pladsændringen fra 12 til 8 i en boenhed er meget betydningsfuldt set i sammenhæng med det efterhånden ændrede klientel af beboere, med den yderligere specialisering til følge. De brede og åbne gangarealer i de nye huse er med til at minimere konflikter mellem beboerne og har dermed også betydning som voldsforebyggende foranstaltning.

Hovedparten af boligerne findes i husene på Sortesøvej. Det er 20 selvstændige huse med lejligheder og fællesrum. I 2010 forventes Sølund at være 90% færdigt med totalrenoveringen. En rum tid forinden skal der derfor tages stilling til, hvordan den sidste gruppe af meget fysisk handicappede mennesker skal bo fremover. Indtil da bor de i en af de nyistandsatte hvide pavilloner – Pavillon 5.

Snoezelhuset

Sølund er i gang med opførslen af et stort sansehus, et såkaldt Snoezelhus, der udformes som et guldhorn og vil tilbyde sanse oplevelser.³

Sammen med de hollandske opfindere, Humboldt Universitetet i Berlin, Alexandra Instituttet i Århus og private virksomheder, arbejdes på tværs af Skanderborgs boformer, med udvikling af helt nye måder at etablere kontakter på. Teknikken skal, udover at give oplevelser, bruges til at give beboere flere muligheder for indflydelse på det, der foregår omkring dem; Intelligentt tøj med indbyggede sensorer, der måler blodtryk, sved mm. og derved fortæller om beboerens tilstand, samt muligheden for at skrue op og ned for

³ Snoezel er opfundet af hollænderen Ad Verheul. Ordet kommer fra det hollandske "snuffelen" og "doezelen" – at snuse og døse. Snoezelen er et multifunktionelt koncept: I særligt tilpassede omgivelser igangsættes sanselige fornemmelser ved hjælp af lys, lyd, dufte og musik. Det har både en afslappende og aktiverende virkning.

musikken – det er erfaringen, at stemningen i huset virker beroligende på uro. I det hele taget er al anden kommunikation end den "sædvanlige" i fokus i dette samarbejde.

Udfordringer og udviklingsopgaver

Sølund er i en fase der både indeholder omstilling samt uddybning og udvikling af eksisterende områder og tiltag. I forreste linje står følgende centrale udfordringer og udviklingstiltag:

Ventelisten

Som nævnt under "målgruppen" er der stor efterspørgsel på meget specialiserede pladser. I den sammenhæng er det en udfordring for Skanderborg Kommune og Sølund at finde veje til at reducere den aktuelle venteliste, samtidig med at man opretholder balancen mellem opgaver og de personalemæssige ressourcer.

Ved pladsledighed gives pladsen således efter en individuel konkret vurdering under hensyntagen til ventetid, borgerens behov og det enkelte steds mulighed for at opfylde behovet.

Samtidig er man nu så langt i byggeprocessen, at det giver mulighed for at nogle af de midlertidige lukkede pladser genåbnes, så ventelisten kan reduceres.

Dagtilbud

Skanderborg Kommune har den udfordring at få optimeret dagtilbudsområdet således at tilbuddene efterkommer tidens krav om fleksible, individuelt tilpassede og helhedsorienterede tilbud. Der skal således udarbejdes en udviklingsplan for dagtilbudsområdet i Skanderborg Kommune.

Renovering og nybyggeri

Den omfattende renovering af den eksisterende boligmasse og nybyggeriet for at opretholde antallet af pladser resulterer i en reduktion fra 12 til 8 beboere i de enkelte huse, hvilket vil betyde en bedre normering og et forbedret serviceniveau.

Hospice tilbud

Hospice har igennem en årrække været et tilbud til beboerne. Indsatsen forventes udbygget og intensiveret til også at indbefatte udgående hospiceteams med henblik på, at beboerne kan blive i eget hjem længst muligt og få et værdigt liv indtil livets afslutning.

Sommerskole

Sommerskolen er for nuværende et tilbud til beboere og medarbejdere. Her får medarbejderen udviklet sin pædagogiske kompetencer i samspillet med beboeren, og beboeren får relationen med medarbejderen i en anden ramme end den sædvanlige. Der

ligger en udviklingsopgave i at udvide denne sommerskole så også pårørende og familier kan deltage. Det er planen, at denne udvikling skal ske i løbet af 2009.

Internationalt samarbejde

Sølund har i samarbejde med partnere i Belgien, Italien, Portugal og Tjekkiet indsendt en ansøgning om læringspartnerskab under Socrates programmet (www.ciriusonline.dk)
Overskriften er: European workshops om Gentle Teaching: A Joint European learning partnership for staff and residents of organisations for adults with intellectual disabilities.

Målet med projektet er at øge beboernes livskvalitet ved større involvering i både nære og større fællesskaber, kunststillinger, workshops osv.

Som led i interne uddannelser udveksler vi løbende medarbejdere med USA, Canada og andre lande i Europa.

Kontinuerligt har Landsbyen Sølund studerende fra det øvrige Europa på besøg og i praktik .

Skanderborg Agenda

I foråret 2009 planlægger Sølund et to dages internationalt arrangement "Skanderborg Agenda". Her inviteres specialister og videnspersoner fra hele Europa og USA til at drøfte udviklingen de næste 10-20 år inden for livsforhold i al almindelighed for mennesker med udviklingshæmning.

Snoezelkonference

I 2009 afholdes en international konference om Snoezelen. 30 lande vil være repræsenterede og i fællesskab tænkes ny teknologi ind som brugerstyrede hjælpemidler.

Sølund søger bevidst disse internationale kontakter, da de skal medvirke til, at Sølund holder sig ajour og opdateret i forhold til aktuelle strømninger og udviklingstiltag.